

İlgili Kanun / Madde
506 S. SSK/63

T.C
YARGITAY
HUKUK GENEL KURULU

Esas No. 2024/10-444

Karar No. 2025/704

Tarihi: 12.11.2025

●SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ İLE
ÇALIŞMA

●SİĞORTALI İSTER SOSYAL GÜVENLİK
DESTEK PRİMİNE TÂBİ, İSTERSE TÜM
SİĞORTA KOLLARINA TÂBİ OLARAK ÇALIŞSIN
BU ÇALIŞMA KANUNUN ÖNGÖRDÜĞÜ BELLİ
BİR SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞU
SİĞORTALISI OLMASI, KAMU DÜZENİNE
İLİŞKİN, KİŞİYE BAĞLI, VAZGEÇİLMEZ VE
KAÇINILMAZ HAK VE YÜKÜMLÜLÜK
DOĞURAN BİR HUKUKSAL STATÜ
YARATACAĞI

●SİĞORTALININ SOSYAL GÜVENLİK DESTEK
PRİMİ YATIRILARAK ÇALIŞTIĞI DÖNEMİN
TESPİTİNDE HUKUKİ YARARININ
BULUNDUĞU

ÖZETİ: Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş
süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden
sayılmaz ve 24/5/1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal
Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin
Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri
uygulanmaz, 64 üncü madde hükmüne göre toptan
ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek
hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı
bir işte çalışmaları dolayısıyla bu maddenin (A)
fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilenler, çalıştıkları süre
içinde (B) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını;

(B) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilmeden çalışanlar ise çalıştıkları süre içinde haklarında (A) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını isteyebilirler." şeklinde düzenlenmiştir.

Buna göre mülga 506 sayılı Kanun'un 63. maddesinin (A) bendi hükmüne göre yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıklarının bu çalışma olgusuna dayalı ve onunla sınırlı olarak kesilmesi gerekmele birlikte 63. maddesinin (B) bendi uyarınca sigortalının talepte bulunması hâlinde yaşlılık aylıkları ödenmeye devam edilir ancak bunlardan sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Sigortalı ister sosyal güvenlik destek primine tâbi, isterse tüm sigorta kollarına tâbi olarak çalışsın bu çalışma Kanunun öngördüğü belli bir sosyal güvenlik kuruluşu sigortalısı olması, kamu düzenine ilişkin, kişiye bağlı, vazgeçilmez ve kaçınılmaz hak ve yükümlülük doğuran bir hukuksal statü yaratır. Bu statüye Kurumun prim tahakkuk ettirmesi, sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına yakalanması hâlinde kendisi ya da hak sahiplerine gelir bağlanması gibi çeşitli sonuçlar bağlanmıştır. Bu sonuçlar ile birlikte işçilik alacakları haklarının doğması gibi hususlar da göz önüne alındığında sigortalının bildirim yapılmayan dönemlerdeki çalışmalarının tespitini istemekte hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir. Aksi hâlde yaşlılık aylığı alan kişilerin sigortasız çalıştırılabileceği gibi sosyal güvenlik hakkının zorunlu ve vazgeçilemez niteliğine aykırı bir sonuç çıkacağı açıktır.

Taraflar arasındaki tespit davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı ve fer'i müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın usulden reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; müvekkilinin davalı şirkete ait işyerinde 23.09.2013 tarihinde boyacı ustası olarak çalışmaya başladığını, aldığı son ücretin net 2.350,00 TL olduğunu, her ay 30 gün kesintisiz çalışmasına rağmen bir çok ay 10 gün üzerinden bildirim yapıldığı gibi işe giriş tarihinin de hatalı gösterildiğini, eksik bildirimlerin kıdem tazminatının yanı sıra işçilik alacaklarına yönelik açtıkları davayı da etkileyeceğini ileri sürerek 23.09.2013-18.06.2019 tarihleri arasında geçen kesintisiz hizmetlerinin ve prime esas kazancının net 2.350,00 TL olduğunun tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Isıgün Medikal Mühendislik San. ve Tic. A.Ş. (Isıgün Medikal A.Ş.) vekili; davacının 01.12.2013 tarihinde kısmi süreli iş sözleşmesi ile işe başladığını, imzasını içeren sözleşmesinde ayda 10 gün çalışma yapacağını yazılı olduğunu, çalışmalarının eksiksiz olarak Kuruma bildirildiğini, davacının boyacı ustasının verdiği işleri yapan işçi olarak asgari ücretle çalıştığının imzalı ücret bordroları ile sabit olduğunu belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

2. Fer'î müdahil Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK/Kurum) vekili; davacının iddialarını resmî ve yazılı belgelerle ispatlaması ve ayrıca dava konusu dönemde davacının yaşlılık aylığı alması sebebiyle 5510 sayılı Kanun'un 30. maddesi kapsamında emekli aylığının kesilmesini isteyip istemediği konusunda beyanının alınması gerektiğini, dava konusu çalışmanın sosyal güvenlik destek primine tabî çalışma olarak değerlendirilmesi durumunda ise gerek aralıksız ve kesintisiz çalışmanın gerekse de prime esas kazancın tespitini istemekte hukuki yararının bulunmadığını belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 08.04.2022 tarihli ve 2019/206 Esas, 2022/51 Karar sayılı kararı ile; davacının işe giriş tarihine ilişkin iddiasını ispatlayamadığı, çalışmanın kesintisiz olduğu yönündeki iddiasının ise dosyadaki imzalı ücret bordrolarının Kuruma bildirilen prime esas kazanç ile uyumlu olması sebebiyle yerinde olmadığı ancak imzalı ücret pusulası sunulmayan ve yazılı bir belge bulunmayan dönemler yönünden bordro tanıklarının beyanları dikkate alındığında kesintisiz ayda 30 gün çalıştığının kabulü gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile davacının davalı şirkete ait işyerinde 01.12.2013-18.06.2019 tarihleri arasında toplam 1677 gün hizmet akdine dayalı asgari ücretle sosyal güvenlik destek primine tabî sigortalı olarak çalıştığının, bu çalışmalarından 1352 günün davalı Kuruma bildirildiği, 325 gün asgari ücretle çalışmalarının Kuruma bildirilmediğinin tespitine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı ve fer'î müdahil Kurum vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 23.09.2022 tarihli ve 2022/1876 Esas, 2022/1868 Karar sayılı kararı ile; davacının 506 sayılı Kanun'un 63/B maddesi gereğince sosyal güvenlik destek primine tabî çalışmanın tespitini talep ettiği, sosyal güvenlik destek primine tabî sürelerin kısa vadeli sigorta kolları yönünden prim tahsilini gerektirdiği ve kısa vadeli sigorta kolları kapsamındaki hak taleplerinin hizmet süresi tespiti yoluna gidilmeden doğrudan dava konusu yapılması mümkün olduğu gibi bu konuların Kuruma başvuru ön koşuluna tabî olarak dava edilebilen ve idari aşamada çözümü gereken öncelikli sorunlar kapsamında bulunduğu, davacının işçilik haklarına ilişkin talebin bulunması hâlinde ise aynı davada hizmet süresinin tespitinin daha etkin bir yol olduğu, ancak sosyal güvenlik düzenlemeleri kapsamında hak talebi olmayan davacının dava açmakta hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle davalı ve fer'î müdahil Kurum vekillerinin istinaf başvurularının kabulü ile ilk derece mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...Yukarıda belirlenen ilgili hukuk kuralları uyarınca somut olaya dönüldüğünde, 01.03.2001 tarihinden itibaren 5510 sayılı Kanun'un 4/1-a maddesi kapsamında yaşlılık aylığı bağlanan davacının, 01.12.2013 -25.06.2019 tarihleri arasında davalı adına kayıtlı 1105101.35 sicil sayılı işyerinden, metal boyacısı mesleğinden, sosyal güvenlik destek primine tabi bildirimlerinin olduğu, anılan bildirimlerinin 2013/12 – 2014/10, 2015/1-2016/5 aylarında ayda 10'ar gün olduğu, 2017/1 ayında 2 gün, 2017/2 ayında bildirimsiz, diğer bildirimlerinin ayda 27 ila 30 gün şeklinde olduğu, eksik gün bildirimlerinde 18, 1, 7, 6, 21, 15 kodlarının yer aldığı, davalı işverenin eksik gün bildirimini yapma zorunluluğu olmadığından kağıt ortamında eksik gün bildirimlerinin Kurumda mevcut olmadığı, davalı adına kayıtlı 1105101.35 sicil sayılı işyerinin plastik ürün imalatı mahiyetinde olup 01.07.1997 tarihinden itibaren Kanun kapsamında olduğu, davacının imzasının bulunduğu 29.11.2013 tarihli kısmi süreli iş sözleşmesinde işyerinde aylık çalışma gün sayısının 10 gün olarak, işe başlama tarihinin 01.12.2013 tarihi olarak belirtildiği, davacının 04.01.2017 – 06.01.2017 tarihleri arasında hastaneye yatışının,

07.01.2017 – 05.02.2017 tarihleri arasında istirahatli olduğu, davacının. 06.02.2017 – 06.03.2017 tarihleri arasında ücretsiz izne ayrılma isteminin bulunduğu, davacının, 14.03.2018 tarihinde 1 gün işe gelmemesine ilişkin hasta olduğuna ilişkin savunma verdiği, davacının 17-18-19.06.2019 tarihleri arasında mazeretsiz işe gelmediğine ilişkin işyeri çalışanları tarafından tutanak tutulduğu, 2015/2, 4-12, 2016/1, 3-11, 2017/1-4, 6-10, 12, 2018/1-7,9-11, 2019/1-3 ücret hesap pusulalarında sigortalı imzaları bulunduğu görülmektedir.

506 sayılı Kanunun 63/A bendi hükmüne göre yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları bu çalışma olgusuna dayalı ve onunla sınırlı olarak kesilmektedir. Ancak aynı Kanunun 63/B bendi kapsamında sigortalının istemi bulunması halinde sigortalı adına sosyal güvenlik destek primi ödenerek veya sigortalı adına tüm sigorta kollarından prim ödenmesi durumunda bunun sigortalının aylığı kesilmeden çalışma tercihini gösterdiği kabulüyle aylığı kesilmeden çalışmaya devam etmesi mümkündür.

Öte yandan; davanın yasal dayanağı 5510 sayılı Kanunun geçici 7/1'nci maddesi uyarınca uygulama alanı bulan mülga 506 sayılı Kanunun 79'ncü maddesi olup; anılan Kanunun 6'ncı maddesi gereği sigortalı olmak hak ve yükümlünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez. Sigortalı ister sosyal güvenlik destek primi, isterse tüm sigorta kollarına tabi olarak çalışsın, Kanunun öngördüğü belli bir sosyal güvenlik kuruluşu sigortalısı olması, kamu düzenine ilişkin, kişiye bağlı, vazgeçilmez ve kaçınılmaz hak ve yükümlülük doğuran bir hukuksal statü yaratır. Bu statüye Kurumun prim tahakkuk ettirmesi, sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına yakalanması halinde kendisi ya da hak sahiplerine gelir bağlanması gibi çeşitli sonuçlar bağlanmıştır. Bu sonuçlar kapsamında davacının bildirim yapılmayan dönemlerdeki çalışmalarının tespitini istemekte hukuki yararının bulunduğu ve aksinin kabulü halinde yaşlılık ya da emekli aylığı alan kişilerin sigortasız çalıştırılabileceği gibi sosyal güvenlik hakkının zorunlu ve vazgeçilemez niteliğine aykırı bir sonuç çıkacağı açıktır.

Mahkemece, davacının hukuki yararının olduğu kabul edilip, davacının açıkça beyanı alınmak suretiyle talebin sosyal güvenlik destek primine tabi olarak geçen sürelerin tespitine mi yoksa hizmet akdine dayalı zorunlu çalışmaların tespitine mi yönelik olduğu hususları açıklığa kavuşturulmalı, işin esasına girilerek, elde edilecek sonuca göre karar verilmesi gerekmektedir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davacı vekili tarafından sunulan 02.03.2022 tarihli dilekçe içeriği ve 03.03.2022 tarihli duruşmada yapılan tespit dikkate alındığında davacının sosyal güvenlik destek primine tabî çalışmalarının tespitini istediğinin açık olduğu, Özel Daire emsal kararlarında Kuruma dilekçeyle başvuruda bulunulmasının ön koşul olduğu belirtildiğinden bozma kararına uyulmasının mümkün olmadığı, sosyal güvenlik

destek primine tabî süreler için kısa vadeli sigorta kolları yönünden prim tahsili gerektiği, kısa vadeli sigorta kollarının güvence altına aldığı risklerin yarattığı etkileri gidermeye yönelik yardımların sağlanmasında ise ödenen prim miktarı ve süreyle orantı kurulmasının gerekmediği, buna bağlı olarak sigortalı adına bildirim gerçekleştirilmediği ve herhangi bir prim ödemesinin yapılmadığı durumlarda dâhi yardım öngören sigorta kolları niteliğinde olduğu, kısa vadeli sigorta kolları yönünden sosyal güvenlik destek priminin geçmişe yönelik sigortalılık hakkı yaratmadığı gibi yaşlılık aylığı alırken gerçekleşen sosyal güvenlik primine tabî sigortalılık süresi niteliğindeki çalışmalar nedeniyle uzun vadeli sigorta kollarından prim tahsilatı yapılamayacağı, kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin primler yönünden geçmişe dönük tespit isteminde hukuki yararının bulunmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili, müvekkilinin davalı aleyhine işçilik alacağı istemiyle dava açtığını, kıdem tazminatı ve diğer tüm alacakların hak edildiği gibi kazanılması için çalışılan günlerin gerçeğe uygun olarak tespit edilmesi gerektiğini, bu nedenle tespit davasının açılmasında hukuki yarar bulunduğunu, bozma kararının hukuka uygun olduğunu belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; 01.03.2001 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı alan davacının 23.09.2013-18.06.2019 tarihleri arasındaki hizmetlerinin ve prime esas kazancın tespiti istemli eldeki davayı açmakta hukuki yararının bulunup bulunmadığı, buradan varılacak sonuca göre davacının açıkça beyanı alınmak suretiyle talebin sosyal güvenlik destek primine tabî olarak geçen sürelerin tespitine mi yoksa hizmet akdine dayalı zorunlu çalışmaların tespitine mi yönelik olduğu açıklığa kavuşturulup işin esasına girilerek oluşacak sonuca göre karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) 30, geçici 7/1 ve geçici 14/1. maddeleri.

2. Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun (506 sayılı Kanun) 63. maddesi.

2. Değerlendirme

1. Öncelikle konuyla ilgili kavram ve yasal düzenlemelere kısaca değinilmelidir.

2. Tespit davası hukuki ilişkide bir kaygı, güvensizlik ve endişe olan hâllerde başvurulabilecek bir araçtır. Bu dava ile hukuki ilişki hakkındaki kuşku ve tereddütler giderilebilir. Tespit davaları hakların istikrarını temin etmekle toplumsal bir yarar sağlar. Bu davanın amacı hukuki belirsizliği gidermek, yani hukuki ilişkileri taraflar açısından belirli hâle getirmekten (hukuki belirliliği sağlamaktan) ve bu yolla hukuki barışı sağlamaktan ibarettir (Baki Kuru, Ali Cem Budak, Tespit Davaları, İstanbul, İkinci Baskı, 2010, s. 68, 69).

3. Tespit davası 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 106. maddesinde;

“(1) Tespit davası yoluyla, mahkemeden, bir hakkın veya hukuki ilişkinin varlığının ya da yokluğunun yahut bir belgenin sahte olup olmadığının belirlenmesi talep edilir.

(2) Tespit davası açanın, kanunlarda belirtilen istisnai durumlar dışında, bu davayı açmakta hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmalıdır.

(3) Maddi vakıalar, tek başlarına tespit davasının konusunu oluşturamaz.” şeklinde düzenlenmiştir.

4. Bu hükümden hareketle mahkeme tarafından tespit davasının esasına girilerek davacının talebi hakkında bir hüküm verilebilmesi için usul hukukundaki genel dava şartlarına ek olarak dava konusunun bir hakka veya hukuki ilişkiye yönelik olması ve davacının tespit davası açmakta hukuki yararının bulunması gerekmektedir.

5. Belirtmek gerekir ki, her türlü hukuki ilişki ve hakkın varlığı yahut yokluğu, tespit davasına konu edilebilir: Borç ilişkileri, aile hukuku ilişkileri, aynı haklar, miras hakkı, fikri haklar, isim hakkı gibi birçok hukuki ilişki. Buna karşılık bir hukuki ilişki niteliğinde olmayıp maddi vakıadan ibaret olan ilişkilerin tespiti için açılan tespit davası dinlenmez. Yine somut bir olaya ilişkin olmayan soyut hukuki sorunların da tespit davasına konu edilmesi mümkün değildir (Kuru, Budak, s. 81).

6. Bazı özel kanun hükümlerinde de tespit davasına açıkça yer verilmiş olup bu özel kanun hükümlerinden olan mülga 506 sayılı Kanun'un 79. ve 5510 sayılı Kanun'un 86. maddelerinde sigortalıların hizmetlerinin tespitine ilişkin olarak dava açabileceği açıkça ve özel olarak düzenlenmiştir.

7. Diğer taraftan tespit davasının ikinci şartı, davacının hukuki ilişkinin hemen tespitinde hukuki yararının bulunması gerekliliğidir.

8. Medeni usûl hukukunda hukuki yarar, mahkemede bir davanın açılabilmesi için davacının bu davayı açmakta ve mahkemeden hukuksal korunma istemekte bir çıkarının bulunması gerektiğine ilişkin ilke anlamına gelir. Davacının davayı açtığı tarih itibarıyla dava açmakta hukuk kuralları tarafından haklı bulunan (korunan) bir yararı olmalı, hakkını elde edebilmesi için mahkeme kararına ihtiyacı bulunmalıdır.

9. Hukuki yarar dava şartlarından olup davacının dava açmakta hukuken korunmaya değer bir yararının bulunması gerekir. Bu şart dava konusuna ilişkin

genel dava şartlarından biri olup davanın esası hakkında inceleme yapılabilmesi ve esas hakkında hüküm verilebilmesi için varlığı gerekli olduğundan olumlu dava şartları arasında sayılmaktadır. Bu nedenle menfaate, davanın dinlenebilmesi (mesmu olması, kabule şayan olması) şartı da denilmektedir (Emel Hanağası, Davada Menfaat, Ankara, 2009, s.19-21).

10. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Dava şartları" başlıklı 114. maddesinin gerekçesinde de "...Maddenin birinci fıkrasının (h) bendinde ise davacının dava açmakta hukukî yararının bulunmasının bir dava şartı olduğu hususu açıkça vurgulanmıştır. Burada sözü edilen hukukî yarardan maksat, davacının sübjektif hakkına hukukî korunma sağlanması hususunda mahkemeye başvurulmasında hâli hazırda hukuken korunmaya değer bir yararının bulunmasıdır. Bir başka ifadeyle, davacı hakkına kavuşmak için, hâli hazırda mahkeme kararına muhtaç bir konumda değilse onun hukukî yararının bulunduğundan söz etmek mümkün değildir..." yönünde açıklamalara yer verilmiştir.

11. Bir davada menfaat (hukuki yarar) ilkesinin dava şartı olarak gözetilmesinin yargılamanın amacına ve usul ekonomisi ilkesine uygun olacağı her türlü duraksamadan uzaktır.

12. Bu ilkeden hareketle bir davada hukuki menfaatin bulunup bulunmadığı mahkemece tarafların dava dosyasına sunduğu deliller, olay veya olgular çerçevesinde yargılamanın her aşamasında ve kendiliğinden gözetilmelidir. Böylelikle kişilerin haksız davalar açmak suretiyle dava hakkını kötüye kullanmasına karşı bir güvence de sağlanmış olmaktadır (Hakan Pekcanitez, Medeni Usul Hukuku, Cilt II, İstanbul, Onbeşinci Baskı, 2017, s. 946-949).

13. Tespit davası bakımından hukuki yararın bulunup bulunmadığı değerlendirilirken üç şartın birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

14. Bunlardan ilki, davacının bir hakkı veya hukuki durumu, güncel (hâlihazır) bir tehlike ile tehdit edilmiş olmalıdır. Söz konusu tehdidin genellikle davalıya ait beyanların yahut davranışların sonucu olduğu kabul edilmektedir. Aynı zamanda davacıya yönelen tehdidin barındırdığı tehlike güncel bir nitelik taşımaktadır.

15. İkincisi, bu tehdit nedeniyle davacının hukuki durumu tereddüt içinde olmalı ve bu husus davacıya zarar verebilecek nitelikte bulunmalıdır. Daha önce de ifade edildiği gibi tespit davasına hukuki ilişkilerde yaşanan kaygı, güvensizlik ve endişe durumlarında başvurulmalıdır. Belirtmek gerekir ki, davacının hukuki durumuna ilişkin her türlü tehdit değil ancak zarara yol açacağına kanaat getirilen bir tehdit sebebiyle tespit davası açılabilir.

16. Son olarak yalnız kesin hüküm etkisine sahip olup cebri icraya yetki vermeyen (icraya konulamayan) tespit hükmü, bu tehlikeyi ortadan kaldırmaya elverişli olmalıdır. Tespit davası neticesinde verilen hükümler, kesin hüküm niteliği taşımakla birlikte davacıya icra yetkisi vermez. Bu sebeple davacının hukuki belirsizliğini ortadan kaldırmak için tespit hükmünün en uygun ve en elverişli

olduğu durumlarda davacının tespit davası açmasında hukuki yararının bulunduğu sonucuna varılabilir.

17. Buna göre tespit hükmü davacının içinde bulunduğu hukuki belirsizliği gidermek için bir fayda sağlamadığında ve istenen hukuki koruma için diğer dava türlerinden birinin açılması gerekli olduğunda hukuki yarar şartının yerine getirildiği söylenemez.

18. Gelineen noktada sosyal güvenlik destek primi ve yaşlılık aylığı ile ilgili yasal düzenlemelerin açıklanmasında yarar bulunmaktadır.

19. 1 Ekim 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Kanun'un geçici 7. maddesinin 1. fıkrasında; "Bu Kanunun yürürlük tarihine kadar 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı, 02/09/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı, 08/06/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunlar ile 17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanun'un Geçici 20'inci maddesine göre sandıklara tabi sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiili hizmet süresi zammı, itibari hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri tabi oldukları Kanun hükümlerine göre değerlendirilir." yönünde düzenleme bulunmaktadır.

20. Bu durumda 01.10.2008 tarihinden önceki döneme ilişkin hizmet tespiti uyuşmazlıklarında mülga 506 sayılı Kanun; bu tarihten sonraki dönem bakımından ise 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması gerekmektedir.

21. Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 30. maddesinin 3. fıkrası;

"...(Değişik üçüncü fıkra: 17/4/2008-5754/18 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra;

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) (...) bendi hariç olmak üzere bu Kanuna göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesilir. Bunlardan bu Kanuna tabi çalıştıkları süre zarfında 80 inci maddeye göre belirlenen prime esas kazançları üzerinden 81 inci madde gereğince kısa ve uzun vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortasına ait prim alınır. Yaşlılık aylığı kesilenlerden, işten ayrılarak (...) yeniden yaşlılık aylığı bağlanması için yazılı istekte bulunanlara ya da emekliye ayrılan veya sevk edilenlere, yazılı istek tarihini veya görevinden ayrıldığı tarihi takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden yaşlılık aylığı hesaplanarak bağlanır. Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılacak artışlar uygulanarak bu fıkra da belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmi aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı ve emeklilik sonrası çalışmaya ait prime esas kazançları üzerinden 29 uncu maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır..." şeklinde düzenlenmiştir.

22. Buna göre 5510 sayılı Kanun'un 30. maddesinin 3. fıkrasının (a) bendinde bu Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olan kişilerden yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra 4. maddenin 1. fıkrasının (b) bendi hariç olmak üzere bu Kanun'a göre veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıklarının çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ödeme dönemi başında kesileceği düzenlenmiş olup bu düzenleme gereğince 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 01.10.2008 tarihinden sonra ilk defa sigortalı olanlardan yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra çalışmaya başlayanların aylıklarının kesilmesi gerekmektedir.

23. Ancak 5510 sayılı Kanun'un "Sosyal güvenlik destek primine ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı geçici 14. maddesinin 1. fıkrası ile Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı olanlar hakkında sosyal güvenlik destek primine tâbi olma bakımından bu Kanun'la yürürlükten kaldırılan hükümlerin uygulanmasına devam edileceği hüküm altına alınmıştır.

24. Diğer taraftan yaşlılık aylığı bağlananların çalışmaya devam etmesi veya yeniden çalışmaya başlaması hâlinde yapılacak işlemlere ilişkin hususlar 5510 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 506 sayılı Kanun'un 63. maddesinde; "... "A) (Değişik: 16/10/2007-5698/2 md.) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken, sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yaşlılık aylıkları kesilenlerden yeniden çalıştıkları süre zarfında 78 inci maddeye göre prime esas kazançları üzerinden 73 üncü madde gereğince prim alınır. Yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi için yazılı talepte bulunan sigortalıya yeniden bağlanacak yaşlılık aylığı talep tarihini takip eden ödeme döneminden başlanarak ödenir.

Yeni aylık, eski aylığın kesildiği tarihten sonra aylıklara yapılan artışlar uygulanarak ikinci fıkrada belirtilen aylık başlangıç tarihi itibarıyla bulunan tutarı ile emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmî aylığın toplamından oluşur. Emeklilik sonrası çalışmaya ait kısmî aylık, talep tarihindeki emeklilik öncesi ve sonrası prim ödeme gün sayısı toplamı üzerinden, 61 inci maddeye göre hesaplanan aylığın emeklilik sonrası prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

B) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları halinde yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden % 30 oranında Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir. Bu primin 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesidir.

(Ek: 25/8/1999 - 4447/8 md.) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından % 15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışanlar, bu Kanuna göre yaşlılık

aylığı almakta olanlara ve bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocuklarına, ana ve babalarına tanınan sosyal sigorta haklarından aynen yararlanırlar.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24/5/1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz, 64 üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışmaları dolayısıyla bu maddenin (A) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilenler, çalıştıkları süre içinde (B) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını; (B) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilmeden çalışanlar ise çalıştıkları süre içinde haklarında (A) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını isteyebilirler." şeklinde düzenlenmiştir.

25. Buna göre mülga 506 sayılı Kanun'un 63. maddesinin (A) bendi hükmüne göre yaşlılık aylığı almakta iken çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıklarının bu çalışma olgusuna dayalı ve onunla sınırlı olarak kesilmesi gerekmeyle birlikte 63. maddesinin (B) bendi uyarınca sigortalının talepte bulunması hâlinde yaşlılık aylıkları ödenmeye devam edilir ancak bunlardan sosyal güvenlik destek primi kesilir.

26. Sigortalı ister sosyal güvenlik destek primine tâbi, isterse tüm sigorta kollarına tâbi olarak çalışsın bu çalışma Kanunun öngördüğü belli bir sosyal güvenlik kuruluşu sigortalısı olması, kamu düzenine ilişkin, kişiye bağlı, vazgeçilmez ve kaçınılmaz hak ve yükümlülük doğuran bir hukuksal statü yaratır. Bu statüye Kurumun prim tahakkuk ettirmesi, sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına yakalanması hâlinde kendisi ya da hak sahiplerine gelir bağlanması gibi çeşitli sonuçlar bağlanmıştır. Bu sonuçlar ile birlikte işçilik alacakları haklarının doğması gibi hususlar da göz önüne alındığında sigortalının bildirim yapılmayan dönemlerdeki çalışmalarının tespitini istemekte hukuki yararının bulunduğu kabul edilmelidir. Aksi hâlde yaşlılık aylığı alan kişilerin sigortasız çalıştırılabileceği gibi sosyal güvenlik hakkının zorunlu ve vazgeçilemez niteliğine aykırı bir sonuç çıkacağı açıktır.

27. Somut olayda davacı vekilinin 08.02.2022 tarihli bilirkişi raporuna karşı verdiği 02.03.2022 tarihli itiraz dilekçesinde talebin sosyal güvenlik destek primine tâbi çalışmaların tespitine ilişkin olduğunu ve 03.03.2022 tarihli duruşmadaki beyanında itiraz dilekçesindeki beyanlarını tekrar ettiğini belirtmesi, İlk Derece Mahkemesince sosyal güvenlik destek primine tâbi çalışmaların kısmen tespitine yönelik verilen kararın davacı tarafça istinaf edilmemesi birlikte değerlendirildiğinde, talebin sosyal güvenlik destek primine tâbi çalışmaların tespitine ilişkin olduğu belirgin olup bu nedenle bozma kararının davacının beyanı alınmak suretiyle talebinin açıklattırılması gerektiğine değinen kısmı yerinde olmamakla birlikte 01.03.2001 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı alan davacının

23.09.2013-18.06.2019 tarihleri arasında sosyal güvenlik destek primine tâbi olarak geçtiğini iddia ettiği sürelerin ve prime esas kazancının tespitini talep etmekte hukuken korunmaya değer güncel bir yararının bulunduğu anlaşılmakla işin esasına girilerek varılacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken Bölge Adliye Mahkemesince yazılı gerekçe ile davanın hukuki yarar yokluğundan usulden reddine karar verilmesi usul ve yasaya uygun değildir.

28. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 05.04.2023 tarihli ve 2022/10-1066 Esas, 2023/301 Karar; 05.07.2023 tarihli ve 2023/10-403 Esas, 2023/712 Karar ile 02.07.2025 tarihli ve 2024/10-545 Esas, 2025/425 Karar sayılı kararları da aynı doğrultudadır.

29. Hukuk Genel Kurulundaki görüşmeler sırasında; 01.03.2001 tarihinden itibaren yaşlılık aylığı alan davacının talebinin sosyal güvenlik destek primine tâbi olarak çalıştığına ilişkin olduğu, kısa vadeli sigorta kolları yönünden sosyal güvenlik destek priminin geçmişe yönelik sigortalılık hakkı yaratmadığı gibi yaşlılık aylığı alırken gerçekleşen sosyal güvenlik primine tâbi sigortalılık süresi niteliğindeki çalışmalar nedeniyle uzun vadeli sigorta kollarından prim tahsilatı yapılamayacağı, bu yönüyle sosyal güvenlik destek primine tâbi çalışmanın ücrete etki edecek yönü olmadığı, davacının ayrıca iş kazası veya meslek hastalığı riskinin ortaya çıktığına dair bir iddiasının da olmadığı, destek priminin yatırılmaması Kuruma iletildiğinde Kurumun dava açılmasına gerek olmaksızın işlem yapacağı, öte yandan işçilik alacağı davasında ücretin tespiti mümkün iken bu davaya delil oluşturmak amacıyla bir davanın açılmasının da düşünülemeyeceği gözetildiğinde davacının bu davayı açmakta doğmuş ve güncel bir yararının bulunmadığından hukuki yararının olduğundan söz edilemeyeceği, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğu tarafından benimsenmemiştir.

30. Hâl böyle olunca direnme kararı yukarıda açıklanan bu değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesine gönderilmesine,

12.11.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

"K A R Ş I O Y"

Davacı dava dilekçesinde davalı işyerinde emekli olduktan sonraki

çalışmalarının prim gün sayısı ve prime esas kazanç miktarı yönünden eksik bildirildiğini belirterek bu davayı açmış ilk derece mahkemesince davacının emeklilik sonrası çalışmasının destek primine tâbi çalışma olduğu çalışılan prime esas gün sayısı 1677 gün olduğu hâlde 1352 günün bildirildiği kabul edilerek 325 gün için destek primine tâbi çalışma olduğunun tespitine karar verilmiş ve bu karar davacı tarafından istinaf edilmemiştir. Kurumun da çalışmanın destek primine tâbi olmadığına dair bir beyanı ve buna ilişkin başvurusu olmamıştır. Bölge adliye mahkemesince istinaf incelemesi sonucu çalışmanın destek primine tâbi çalışma olduğu da kabul edilmek suretiyle davanın hukuki yarar yokluğundan reddine dair verilen karar davalı ve kurum tarafından temyiz edilmemiştir. Davacı eksik bildirilen günlerin tespitini istediği için destek primine tâbi çalıştığı olgusuna dayalı bu davayı açtığı da açıktır. Tüm bu nedenlerle dosyada davacının emeklilik sonrası çalışmaların niteliğinin destek primine tâbi çalışma olmadığı yönünde bir uyumsuzluk bulunmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

Bu durumda davacının çalışmalarının destek primine tâbi çalışma mı olduğu yoksa hizmet akdine dayalı zorunlu çalışmaların tespitine mi yönelik olduğu yönünde hakimın açıklatma ödevi kapsamında beyanının alınması gerektiğine ilişkin bozma nedeni yönünden bölge adliye mahkemesince önceki kararda direnilmiş olması dosyadaki delillere uyumsuzluğun kapsamına uygun bulunmaktadır. Esasen bu uyumsuzluk yönünden direnmenin uygun olduğu konusunda çoğunluk görüşü ile aramızda bir farklılık da yoktur.

Diğer bozma nedeni ise bu davanın açılmasında hukuki yarar bulunup bulunmadığı noktasındadır.

Davacının tespitini istediği çalışmaları 5510 sayılı Kanun döneminde olsa da emekliliği 506 sayılı Kanun kapsamında olduğundan 5510 sayılı Kanun'un geçici 7 ve 14. madde hükümleri nedeniyle hakkında 506 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

506 sayılı Kanun hükümleriyle değerlendirildiğinde; Bu Kanun'a göre yaşlılık aylığı almakta iken, sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları çalışmaya başladıkları tarihte kesilir (63/A-1). Yaşlılık aylıkları kesilenlerden yeniden çalıştıkları süre zarfında 78. maddeye göre prime esas kazançları üzerinden 73. madde gereğince prim alınır. Yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi için yazılı talepte bulunan sigortalıya yeniden bağlanacak yaşlılık aylığı talep tarihini takip eden ödeme döneminden başlanarak ödenir (63/A/2).

Bu Kanun'a göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları hâlinde yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78. maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden % 30 oranında Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir. Bu primin 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesidir (63/B-1).

Bu hükümlerde de görüldüğü üzere kişiye emekli aylığı olarak destek primine tâbi çalışma veya emekli aylığı kesilerek sonraki emekli aylığı değişecek biçimde tüm

sigorta kollarına tâbi prim ödeyerek çalışma konusunda çalışma konusunda bir seçim hakkı tanınmıştır. Somut olayda kişi emekli aylığı alarak çalıştığına göre destek primine tâbi çalışmayı seçtiği anlaşılmaktadır. Seçim hakkının bu yönde kullanılmasıyla çalışmaların destek primine tâbi olmadığı ileri sürülemeyecek açılan davada da tüm sigorta kollarına tâbi çalışma bulunduğu gibi bir inceleme yapılması ve bu yönde karar verilmesi de mümkün olmayacaktır.

Bu yönde bir karar verilemeyecek olmasının sonucu ise eksik bildirilen destek primine tâbi çalışılan gün sayısının tespit edilmiş olmasının kişinin maaşının prim ödeme gün sayısına göre ileride artmayacak ve kendisine yeni gün sayısını esas alan maaşı etkileyecek bir işlemin de yapılamayacak olmasıdır. Zira destek primine tâbi çalışma sadece iş kazası ve meslek hastalığı yönünden prim ödenmesi sonucunu doğurmakta ve bu hâller için kişiye güvence sağlamakta ancak maaşa etki edecek bir yönü bulunmamaktadır.

Konunun maddi hukuka ilişkin olan bu yönüyle birlikte bu davanın açılmasında hukuki yarar olup olmadığı değerlendirilmelidir.

Bozma kararında, Kanun'un öngördüğü belli bir sosyal güvenlik kuruluşu sigortalısı olunmasının, kamu düzenine ilişkin, kişiye bağlı, vazgeçilmez ve kaçınılmaz hak ve yükümlülük doğuran bir hukuksal statü yarattığı, bu statüye Kurumun prim tahakkuk ettirmesi, sigortalının iş kazası geçirmesi veya meslek hastalığına yakalanması hâlinde kendisi ya da hak sahiplerine gelir bağlanması gibi çeşitli sonuçlar bağlandığı, bu sonuçlar kapsamında davacının bildirim yapılmayan dönemlerdeki çalışmalarının tespitini istemekte hukuki yararının bulunduğu ve aksinin kabulü hâlinde yaşlılık ya da emekli aylığı alan kişilerin sigortasız çalıştırılabileceği gibi sosyal güvenlik hakkının zorunlu ve vazgeçilemez niteliğine aykırı bir sonuç çıkacağı belirtilerek hukuki yararın bulunduğu belirtilmiştir.

Davacının, dava açmakta hukuki yararının bulunması dava şartıdır (HMK 114/1-h). Bu dava şartının varlığından söz edebilmek için hukuksal yararın, “hukuki ve meşru”, “doğrudan ve kişisel”, “doğmuş ve güncel” olması gerekir (Hanağası Emel, Davada Menfaat (Yetkin Yayınları, 2009, sf: 135).

Burada sözü edilen hukuki yarardan maksat, davacının subjektif hakkına hukuki korunma sağlanması hususunda mahkemeye başvurmasında hâli hazırda hukuken korunmaya değer bir yararının bulunmasıdır. Bir başka ifadeyle, davacı hakkına kavuşmak için, hâli hazırda mahkeme kararına muhtaç bir konumda değilse onun hukuki yararının bulunduğundan söz etmek mümkün değildir. Madde gerekçesinde yer verilen bu açıklamalar da hukuki yarar dava şartının hukuki niteliği kapsam ve sınırlarını ortaya koymaktadır.

Açılan bu davanın sonucunda eksik bildirilen çalışmaların tespiti, kişiye bağlanan ve almakta olduğu emekli aylığının gün sayısına bağlı olarak artmasına neden olmayacaktır. Ayrıca kişi işten ayrılmış olup gelir bağlanması gerektiren iş kazası veya meslek hastalığı riskinin ortaya çıktığına dair bir iddia yoktur. Bu durumda davacının bu davayı açmakta doğrudan ve kişisel, doğmuş ve güncel bir

yararı bulunmamaktadır. Hukuki yararın bu koşulları davacı yönünden gerçekleşmediğinden davacının bu davayı açmakta hukuki yararı bulunduğundan söz edilemez.

Bir an için kişinin ileride meslek hastalığı ortaya çıkar ise bundan yararlanabileceği akla gelebilir ise de davacının destek primine tâbi çalışması hiç bildirilmemiş olmayıp, 1677 günlük çalışmanın sadece 325 günü bildirilmemiştir. Meslek hastalığı nedeniyle Kurumun yükümlülükleri gün sayısına göre değişmediğinden primi yatırılan 1352 gün nedeniyle kişi meslek hastalığı sigortası hükümlerinden yararlanacağından bu yönüyle de hukuki yararın varlığından söz edilemez. Kaldı ki güncel bir hukuki yararın olmaması nedeniyle verilecek red kararı ileride meslek hastalığı çıkar ise yeni bir tespit davası açılabilmesi imkânını da ortadan kaldırmamaktadır. Zira verilecek usulden red kararı yeni bir dava açılmasını engelleyen kesin hüküm oluşturmamaktadır.

Sosyal güvenlik sigortalısı olunmasının, kamu düzenine ilişkin, kişiye bağlı, vazgeçilmez ve kaçınılmaz hak ve yükümlülük doğuran bir hukuksal statü yaratması doğrudan güncel bir yarar değildir. Kişi bu statünün kayıtlara geçmesi için kendisinin yatırmadığı 1/4 oranındaki destek primini yatırmak istediğini doğrudan Kuruma iletebilecek, İşverenin yatırmadığı destek priminin yatırılması için Kurumu harekete geçirecek biçimde dava açmasına gerek olmaksızın Kuruma bu çalışmalarını da ayrıca bildirebilecektir.

Kurum da Kanun'a uygun olarak araştırmalarını yapıp çalışmanın varlığını tespit ederse prim tahakkuku yapıp işverene bildirecek, işveren itiraz ederse incelenecek, itiraz reddedilirse işveren dava açmak zorunda kalacak ve sonucuna göre de işlem yapılacaktır. Kurum dahi kendisi dava açmaksızın primlerin tahsilini sağlayabilecek iken, Kurum primlerini tahsil edebilsin diye davacının bu davayı açabileceğinden söz edilemez. Kaldı ki Kurumun prim tahsil edecek olması davacı için doğrudan kişisel bir yarar da değildir.

Bozma kararında hukuki yarar bulunmadığının kabulü hâlinde yaşlılık ya da emekli aylığı alan kişilerin sigortasız çalıştırılabileceğinden söz edilmiş ise de bu durum bir ülke sorunu olup Kanun'a uygun denetimler ile aşılabacaktır. Kanun'un Kuruma yüklediği ödevler kapsamında elde edilecek sonucun sağlanmasına katkıda bulunacağı düşüncesiyle hukuki yarar kavramına kapsam çizilemez. Zira sigortasız işçi çalıştırılmaması sonucunu elde etmek davacının doğrudan kişisel bir yararını içermemektedir. Kaldı ki kişi dava açmak yerine Kuruma bu durumu bildirdiğinde de belirtilen bu yarar elde edilebileceğinden dava açmakta yarar olduğu da kabul edilemez.

Bu konuda ileri sürülen ve bazı yargı kararlarına geçen bir diğer argüman ise verilecek bir tespit kararının işçilik alacakları yönünden de kişiye talep hakkı verebilecek olmasıdır. Kişi işçilik alacağı için dava açtığında zaten ücreti ödenmeyen çalışmalarının varlığını ispatlayarak alacağına ulaşabilecektir. İşçilik alacağı davasında tespit edilebilecek iken, işçilik alacağı davasına delil oluşturmak amacıyla

bu davanın açılabilceği de düşünölemez. Kaldı ki kişi işçilik alacağı davasını dahi eda davası olarak açmak zorunda olup tespit davası açmasında hukuki yarar yoktur. İşçilik alacağı davası ancak eda davası olarak açılabilir ve tespit davası açılmaz iken bunu dolanacak şekilde hizmet tespiti yoluyla bu davanın açılabilceği ve bir nedenle hukuki yarar bulunabilceği de düşünölemez.

Mahkemece verilen direnme kararı yukarıdaki açıklamalara uygun bir gerekçe ve sonuç içermektedir. Bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği görüşünde olduğumdan bu davanın açılmasında hukuki yarar bulunduğu kabul edilerek ikinci uyuşmazlık nedeniyle direnme kararının Özel Daire kararı gibi bozulması yönünde oluşan Deđerli Çoğunluk görüşüne katılamıyorum.